

OBJEKTIF

- Mengetahui dan memahami standard keperluan bilik registri dan bilik rekod
- Mengesyorkan kepada Ketua Pejabat Awam untuk mengadakan Bilik Registri dan Bilik Rekod mengikut standard

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

KANDUNGAN

- Definisi Bilik Registri
- Definisi Bilik Rekod
- Punca Kuasa
- Kategori Bilik Registri
- Kategori Bilik Rekod
- Keperluan Bilik Registri dan Bilik Rekod
- Pelan Tindakan Bencana
- Kewangan

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

DEFINISI BILIK REGISTRASI

- Ruang simpanan bagi penyenggaraan dan penyimpanan rekod-rekod aktif pejabat awam
- Semua maklumat, surat-menyurat, dokumen dan rekod rasmi kerajaan diterima, didaftar, difailkan dan disimpan
- Bilik registri juga dikenali sebagai Unit Registri, Unit Pendaftaran Surat & Fail atau Unit Mel

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

DEFINISI BILIK REKOD

- Bilik yang dikhaskan bagi menyimpan dan menyenggara rekod separa aktif, tidak aktif dan tamat tindakan
- Bilik ini dilengkapi dengan kelengkapan dan peralatan yang sesuai bagi memastikan rekod dapat dipelihara dengan baik dan selamat

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

PUNCA KUASA

1) Seksyen 7, Akta Arkib Negara 2003 (Akta 629)
Fungsi Ketua Pengarah:

- menasihati pejabat awam dalam perancangan, pelaksanaan dan penilaian program pengurusan rekod [seksyen 7(g)]
- menetapkan standard dan tatacara bagi pembaikan program pengurusan rekod dan arkib awam [seksyen 7(h)]

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

PUNCA KUASA (samb...)

2) Keputusan Mesyuarat Jemaah Menteri bertarikh 23 November 2005

Cadangan supaya agensi kerajaan menyediakan peruntukan dan kemudahan penyimpanan rekod yang sempurna

PUNCA KUASA (samb...)

3) Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 5 Tahun 2007 – Panduan Pengurusan Pejabat

Bahagian VIII – Penyelenggaraan, Pemeliharaan dan Pelupusan Rekod Awam, Perkara 8.2 (b) Mengadakan Bilik Rekod jabatan dengan kelengkapan dan peralatan yang bersesuaian

KATEGORI BILIK REGISTRASI

1) Berpusat

Menguruskan rekod aktif dan mengawal sistem klasifikasi fail serta penggunaan, penjagaan, penyimpanan dan pelupusan rekod di satu lokasi

2) Tidak Berpusat

Terdapat di beberapa lokasi contohnya bahagian/ seksyen/ unit tanpa kawalan fizikal daripada satu punca

KATEGORI BILIK REGISTRASI (samb...)

3) Separa Berpusat

- Kombinasi di antara registri berpusat dan tidak berpusat
  - berpusat bagi urusan surat-menyurat, pengurusan fail Urusan Am dan pengurusan fail-fail terperingkat
  - tidak berpusat bagi rekod-rekod Urusan Fungsian yang diurus, dikendali dan disimpan oleh bahagian/ seksyen/ unit masing-masing

KATEGORI BILIK REKOD

1) Berpusat

- Dikendalikan oleh satu bahagian seperti Bahagian Khidmat Pengurusan/ Seksyen Pentadbiran/ Seksyen Pengurusan Rekod pejabat awam
- Pengawasan dilaksanakan berpusat ke atas sistem penyimpanan, staf, ruang, peralatan dan kelengkapan

KATEGORI BILIK REKOD (samb...)

2) Tidak Berpusat

- Terdapat beberapa lokasi Bilik Rekod di bahagian/ seksyen/ unit
- Sistem penyimpanan, staf, peralatan dan kelengkapan berfungsi secara berasingan di bahagian/ seksyen/ unit dan mungkin tidak seragam

KATEGORI BILIK REKOD (samb...)

3) Separa Berpusat

- Kombinasi di antara kedua-dua Bilik Rekod berpusat dan tidak berpusat
  - berpusat untuk menyimpan rekod Urusan Am
  - tidak berpusat bagi rekod-rekod Urusan Fungsian yang diurus, dikendali dan disimpan oleh bahagian/ seksyen/ unit masing-masing

13

KEPERLUAN BILIK REGISTRASI DAN BILIK REKOD

- Lokasi
- Keluasan dan ruang
- Bahan binaan dan struktur
- Peralatan dan kelengkapan
- Kawalan suhu dan kelembapan bandingan
- Cahaya
- Keselamatan bilik registri dan bilik rekod
- Pencegahan kebakaran
- Pencegahan dari agen perosak
- Pengendalian dan penjagaan rekod

14

1) Lokasi

BILIK REGISTRASI	BILIK REKOD
<ul style="list-style-type: none"> berada di Bahagian Khidmat Pengurusan/ Seksyen Pentadbiran terhindar daripada punca bencana seperti kebocoran air, kebakaran dan sebagainya akses kepada Bilik Registri hendaklah mudah/ dekat dan dikawal sekiranya Bilik Registri sedia ada tidak menepati ciri-ciri di atas, sebarang pengubahsuaian minima boleh dibuat 	<ul style="list-style-type: none"> Berdekat dengan Bahagian Khidmat Pengurusan/ Seksyen Pentadbiran bagi memudahkan pemindahan rekod separa aktif, tidak aktif dan tamat tindakan sekiranya Bilik Rekod berada di luar pejabat awam perkara-perkara berikut hendaklah diambil kira: <ul style="list-style-type: none"> dibina di kawasan tinggi dan selamat daripada banjir kilat/ bermusim jauh atau terhindar daripada punca bencana seperti kebocoran air kebakaran bahan binaan bangunan yang berkualiti, mampu menampung beban rekod dan kalis api <p>Akses: Kawasan terkawal dan berpagar</p>

15

2) Keluasan dan ruang

BILIK REGISTRASI	BILIK REKOD
<ul style="list-style-type: none"> kaunter terbuka/ terperingkat untuk menerima surat-menyurat dan dokumen ruang penyimpanan <ul style="list-style-type: none"> rekod terbuka aktif rekod terperingkat aktif mempunyai dua (2) ruang bekerja iaitu ruang kerja pengurusan mel dan ruang kerja pengurusan fail aktif Ruang peralatan pejabat Workstation staf 	<ul style="list-style-type: none"> ruang penyimpanan <ul style="list-style-type: none"> rekod terbuka separa aktif, tidak aktif dan tamat tindakan rekod terperingkat separa aktif, tidak aktif dan tamat tindakan mempunyai ruang kerja untuk aktiviti pelupusan (memproses penerimaan, permintaan dan pelupusan rekod) ruang peralatan pejabat seperti mesin perincih workstation kakitangan (sekiranya saiz bilik rekod adalah besar dan rekod didaftarkan menggunakan sistem)

16

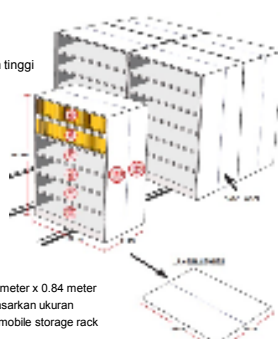
Pengiraan Ruang Bilik Registri

Untuk keluasan tapak 1 meter persegi
(Pengiraan berdasarkan Mobile storage rack
Bersaiz 107cm panjang x 84 cm lebar x 483 cm tinggi)

100cm/4 cm (tebal fail aktif)
= 25 fail

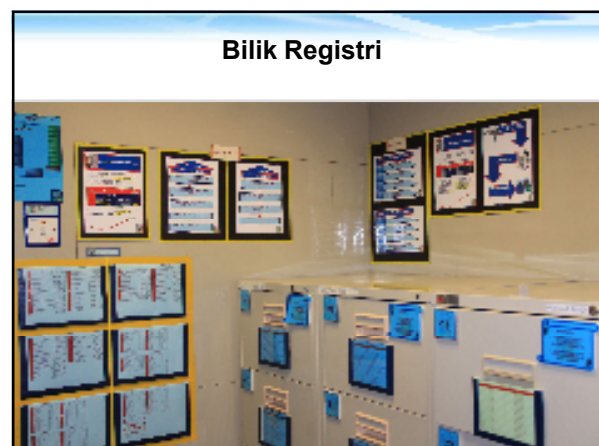
Untuk Rak 6 tingkat
= 25 fail x 6 tingkat
= 150 fail

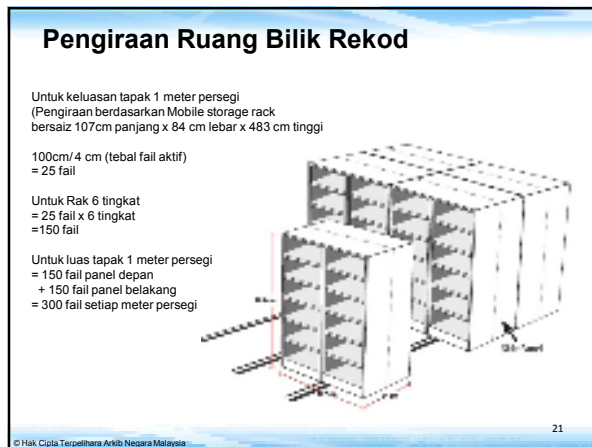
Untuk luas tapak 1 meter persegi
= 150 fail panel depan
+ 150 fail panel belakang
= 300 fail setiap meter persegi

Ukuran 1.07 meter x 0.84 meter adalah berdasarkan ukuran ready mode mobile storage rack

17

3) Bahan binaan dan struktur

Bahan-bahan binaan untuk Bilik Registri dan Bilik Rekod mestilah berkualiti

- tidak mudah terbakar
- tidak mudah diresapi air
- Kekuatan lantai
  - mestilah berkeupayaan menampung beban seberat 1,500 kg bagi satu meter persegi

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

24

4) Peralatan dan kelengkapan

- Rak dan kabinet yang digunakan hendaklah sesuai dengan jenis dan saiz rekod serta keluasan Bilik Registri dan Bilik Rekod
- Jarak rak dan siling yang telah siap dipasang pada kadar minima 45 cm (18 inci). Jarak minima bagi bahagian bawah rak dengan lantai adalah 15 cm (6 inci)
- Rak tidak boleh rapat ke dinding

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 25

Senarai peralatan dan kelengkapan Bilik Registri

1. Peralatan dan perkakasan ICT
2. Alat komunikasi
3. Kelengkapan di registri:
  - Rak dan kabinet
  - Peralatan dan kemudahan fail
  - Alat kawalan udara dan suhu bilik
4. Buku, kad dan borang daftar
5. Alat pengesanan dan pencegahan kebakaran
6. Peralatan mesin
7. Akta/ arahan/ panduan/ SOP
9. Papan tanda

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 26

Senarai peralatan dan kelengkapan Bilik Rekod

1. Peralatan dan perkakasan ICT
2. Alat komunikasi
3. Kelengkapan di registri
  - Rak dan kabinet
  - Peralatan dan kemudahan fail
  - Alat kawalan udara dan suhu bilik
  - Buku, kad dan borang daftar
- Alat pengesanan dan pencegahan kebakaran
- Peralatan mesin
- Papan tanda

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 27

5) Kawalan suhu dan kelembapan bandingan

Suhu dan kelembapan bandingan (*relative humidity*) di Bilik Registri dan Bilik Rekod hendaklah sentiasa dikawal bagi tujuan pemeliharaan rekod kerana ianya akan mempengaruhi hayat rekod

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 28

Keperluan suhu dan kelembapan bandingan bagi Bilik Registri dan Bilik Rekod

BIL	FORMAT	SUHU/ KELEMBAPAN BANDINGAN (RH)
1.	Kertas	20°C +/- 2°C
	• Fail • Kad • Jilidan • Cetakan berkomputer dan yang melibatkan kertas	
2.	Kertas	50% RH +/- 5%
	• Peta • Pelan • Carta	

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 29

Keperluan suhu dan kelembapan bandingan bagi Bilik Registri dan Bilik Rekod (samb...)

BIL	FORMAT	SUHU/ KELEMBAPAN BANDINGAN (RH)
3.	Media Fotografi • Hitam putih	<18°C +/- 2°C 35% RH
4.	Media Fotografi • Warna	<5°C 35% Relative Humidity (RH) +/- 5%
5.	Media Magnetik	18°C +/- 2°C 35% RH +/- 5%

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 30

Keperluan suhu dan kelembapan bandingan bagi Bilik Registri dan Bilik Rekod (samb...)

BIL	FORMAT	SUHU/ KELEMBAPAN BANDINGAN (RH)
6.	Media Optik	15-16°C 35% RH +/- 5%
7.	Lain-lain	20°C +2°C 50% RH +/- 5%

© Hak Cipta Terpeliharanya Arkib Negara Malaysia

31

Alat kawalan kelembapan

© Hak Cipta Terpeliharanya Arkib Negara Malaysia

32

6) Cahaya

- Terdapat dua (2) sumber cahaya iaitu cahaya matahari dan cahaya lampu
- Lampu-lampu yang digunakan hendaklah mempunyai penapis cahaya untuk mengelakkan sinaran lampau ungu (*ultra violet*)
- Bilik registri dan bilik rekod yang mempunyai tingkap/dinding kaca hendaklah dipasang langsir tebal dan gelap (*tinted*)

© Hak Cipta Terpeliharanya Arkib Negara Malaysia

33

7) Keselamatan bilik registri dan bilik rekod

- melantik pegawai yang bertanggungjawab
- menjadikan bilik registri dan bilik rekod sebagai kawasan terhad
- peraturan keluar/ masuk dan penggunaan bilik
- menyediakan papan tanda keselamatan
- kawasan larangan merokok
- kawasan larangan makan/ minum

© Hak Cipta Terpeliharanya Arkib Negara Malaysia

34

7) Keselamatan bilik registri dan bilik rekod (samb...)

- peraturan dan panduan pengendalian rekod
- kawalan penggunaan/ rujukan rekod
- senarai dan jumlah rekod
- pelan lokasi rekod dipaparkan bagi kemudahan capaian dan pemantauan
- kawalan keselamatan
- *Closed Circuit Television (CCTV)*
- rondaan

© Hak Cipta Terpeliharanya Arkib Negara Malaysia

35

8) Pencegahan kebakaran

Dilengkapi dengan:

- alat pengesan haba
- alat pengesan asap
- alat pengesan api
- alat pemadam api
- loceng amaran kebakaran
- salur bantu mula
- alat semburan automatik
- pintu rintangan api

© Hak Cipta Terpeliharanya Arkib Negara Malaysia

36

9) Pencegahan dari agen perosak

- Selamat daripada agen perosak
- Pemeriksaan berkala perlu sentiasa dibuat
- Perkhidmatan kawalan serangga (*pest-control*) berlesen hendaklah dibuat secara berkala
- Pewasapan bahan

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

39

10) Pengendalian dan penjagaan rekod

- Rekod yang disimpan hendaklah dikendalikan dengan baik dan cermat supaya tidak rosak, tercicir, hilang dan koyak
- Panduan bagi pengendalian dan penjagaan rekod (*care and handling of records*) disediakan
- Kebersihan Bilik Registri dan Bilik Rekod hendaklah sentiasa dijaga supaya tidak berhabuk dan kotor

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

41

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

43

PELAN TINDAKAN BENCANA

- Pelan Tindakan Bencana hendaklah disediakan
- Latihan perlu diadakan bagi memastikan pegawai dan kakitangan terlatih dan tahu tanggungjawab masing-masing dalam menyelamatkan rekod
- Pejabat awam hendaklah merujuk **Panduan Penyediaan Pelan Tindakan Bencana Rekod (PTBR) Kerajaan 2012** yang dikeluarkan oleh Arkib Negara Malaysia

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

44

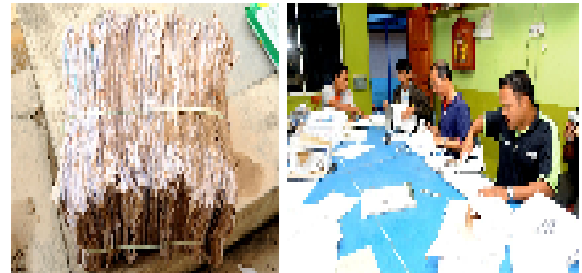
Banjir

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

45

Banjir

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

46

Banjir

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

47

KEWANGAN

- Menyediakan peruntukan kewangan yang mencukupi untuk mengadakan Bilik Registri dan Bilik Rekod yang sempurna
- Peruntukan kewangan ini termasuk pembelian peralatan dan kelengkapan yang diperlukan untuk Bilik Registri dan Bilik Rekod

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia

48

 SESI SOAL JAWAB

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia 49

**SEKIAN
TERIMA KASIH**

Hakcipta Terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluar ulang mana-mana kandungan e-said ini dalam apa bentuk dan dengan cara apa jua sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis daripada Arkib Negara Malaysia.

Sekyen Konsultansi dan Latihan
skl@arkib.gov.my
0362090600

© Hak Cipta Terpelihara Arkib Negara Malaysia